

Gevolgen energiecrisis voor sportverenigingen

Een notitie over een peiling onder sportverenigingen

Chris Dalhuisen

Janine van Kalmthout

Peter van Eldert

Februari 2023

© Mulier Instituut

Gevolgen energiecrisis voor sportverenigingen

De ontwikkelingen in de energiekosten zetten de financiën van sportverenigingen onder druk. De Tweede Kamer ziet de urgentie van de situatie en wil op de hoogte blijven van de ontwikkelingen van de energiekosten en de impact op de sportsector. Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft het initiatief genomen om de situatie bij sportverenigingen te monitoren.

Voor een eerste snelle peiling naar de gevolgen van de gestegen energiekosten voor sportverenigingen heeft het Mulier Instituut een vragenlijst uitgezet. De ‘open link’ naar de vragenlijst hebben we verspreid via sociale media en met medewerking van NOC*NSF onder de sportbonden. Dat waren met name bonden waar accommodatiezaken aan de orde zijn. De data hebben we verzameld van 3 tot en met 14 februari 2023.

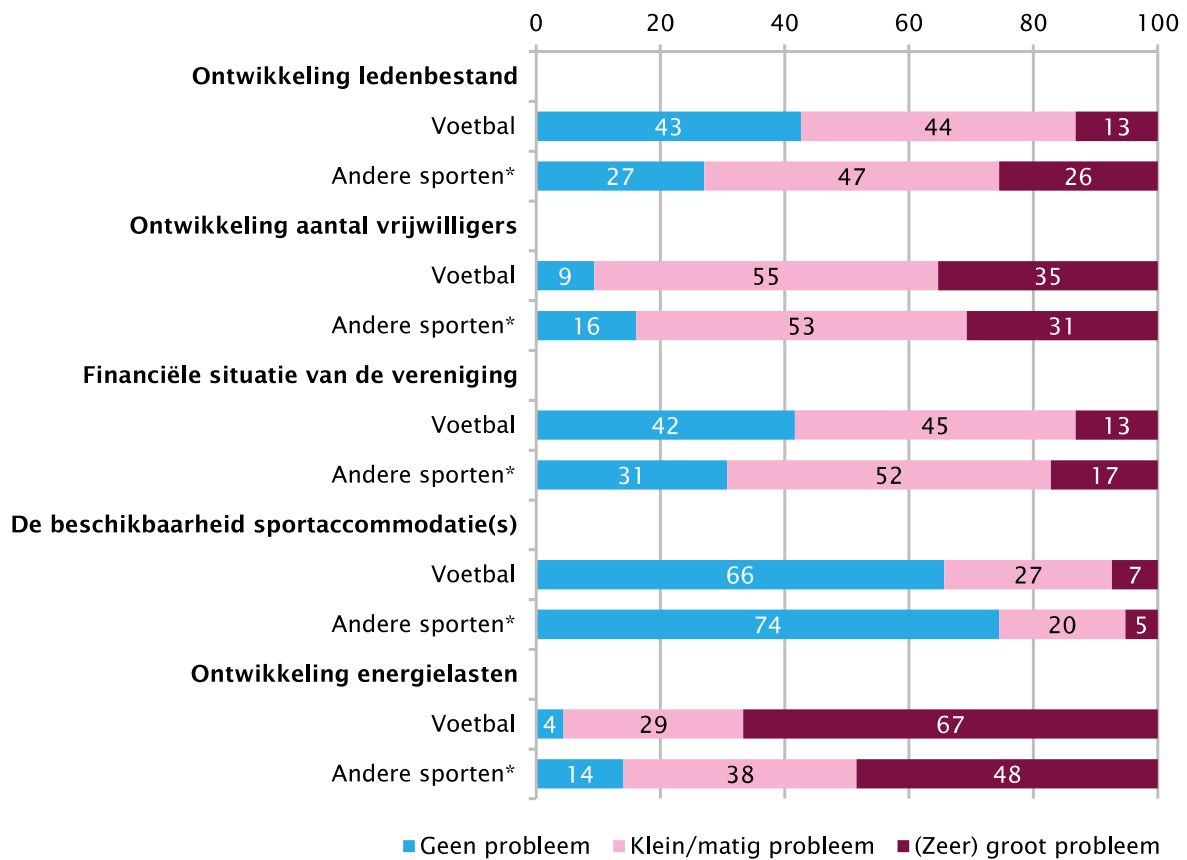
Deze eerste resultaten zijn gebaseerd op een responsgroep van 396 sportverenigingen in Nederland. De responsgroep bestaat voor de helft uit voetbalverenigingen. Daarnaast zijn jeu-de-boules-, handboog-, schietsport- en omnisportverenigingen sterk vertegenwoordigd in de responsgroep. Vier vijfde van de responderende verenigingen beschikt over een eigen sportaccommodatie en kantine (landelijk is dat ongeveer 40%).

De responsgroep vormt daarmee geen goede afspiegeling van de sportverenigingen in Nederland. Maar de peiling geeft wel een eerste beeld van een groep sportverenigingen waarbij het beheer van de accommodatie en daarmee energiekosten aan de orde zijn.

Problematiek sportverenigingen

We hebben verenigingen gevraagd of bepaalde zaken voor hen een probleem vormen. Voor de responderende verenigingen vormen de ontwikkelingen in energielasten het vaakst een (zeer) groot probleem (figuur 1). Van de verenigingen waarvoor de energielasten een zeer groot probleem vormen (26% van de verenigingen, niet in figuur), geeft vier vijfde aan dat die ontwikkeling het voortbestaan van de vereniging bedreigt.

Figuur 1. Ernst van verschillende problemen in de sportvereniging, peildatum februari 2023 (in procenten, voetbal n=204, andere sporten n=192)

*Andere sporten zijn met name jeu de boules, handboogschieten, schietsport en omnisportverenigingen.

Bron: Mulier Instituut, Vragenlijst gevolgen energiekosten voor sportverenigingen, open link februari 2023.

Ongeveer twee op de tien responderende verenigingen (18%) zien de toekomst somber in. Eenzelfde deel acht de eigen veerkracht onvoldoende om de gestegen energielasten op te vangen. Op dit moment ervaart slechts 4 procent van de responderende verenigingen dusdanige problemen dat ze op het punt van omvallen staan. Deze situatie kan het gevolg zijn van gestegen energielasten, maar ook van andere problemen. Daarnaast geeft nog eens 11 procent van de verenigingen aan dat zij ‘enigszins’ op omvallen staan.

Voetbalverenigingen en andere responderende sportverenigingen ervaren de problematiek in vergelijkbare mate.

Energiekosten

Van de responderende verenigingen betaalt 80 procent de energiekosten voor de sportvoorziening, 87 procent die voor de kantine of het clubgebouw en 69 procent die voor de opstallen, zoals kleedkamers. Onder de voetbalverenigingen ligt dit percentage hoger: slechts 3 procent daarvan betaalt niet zelf de energierekening van de accommodatie. Bij de andere responderende sportverenigingen is dit 17 procent.

Van de responderende verenigingen die zelf de energiekosten betalen heeft 56 procent een variabel contract en 33 procent een vast contract. Hiervan heeft ongeveer de helft het vaste contract in de afgelopen zes maanden afgesloten. Voor een kwart loopt het vaste contract binnen een half jaar af. De gestegen energielasten vormen vaker een (zeer) groot probleem voor verenigingen met een variabel contract of met een vast contract dat ze in het afgelopen half jaar hebben afgesloten. Ook geven deze groepen vaker aan dat ze op het punt van omvallen staan.

Voor 83 procent van de responderende sportverenigingen die de eigen energierekening betalen, zijn de kosten hiervan gestegen in de afgelopen zes maanden. Voor een derde hiervan stegen de energiekosten met 50 procent of minder. Bij vier op de tien verenigingen bedroeg de stijging 51 tot 200 procent. De overige 25 procent heeft te maken met een stijging van meer dan 200 procent. Dat is meer dan een verdrievoudiging van de kosten.

Twee derde van de verenigingen vangt de stijging van de energiekosten deels op via de reserves. Daarnaast zet de meerderheid van de sportverenigingen met stijgende energiekosten kostenbesparingen (57%) en verhoging van kantineprijzen (51%) in. Een derde heeft de contributie verhoogd. Eenzelfde deel heeft geïnvesteerd in verduurzaming om de stijgende energiekosten op te vangen.

Zes op de tien responderende sportverenigingen huren één of meer accommodaties. Voor ongeveer de helft van deze verenigingen is het huurtarief voor deze accommodatie(s) gestegen (52%). Voor de andere helft is het gelijk gebleven (45%). Voor 36 procent van de sportverenigingen die te maken kregen met een hoger huurtarief, bleef de stijging beperkt tot maximaal 5 procent. Voor 36 procent steeg de huur met 6 tot 10 procent. Ruim een kwart van de stijgingen ligt tussen de 11 en 50 procent en in enkele gevallen is de stijging 51 procent of hoger.

Om de gestegen huurtarieven op te vangen spreken de verenigingen vooral hun reserves aan. Daarnaast heeft 35 procent van de verenigingen met gestegen huur deze stijging opgevangen door de contributies te verhogen.

Contact gemeente, steunmaatregelen

De helft van de responderende verenigingen (52%) heeft contact gehad met de gemeente naar aanleiding van de stijgende energielasten. Verder is 44 procent van plan gebruik te maken van landelijke steunmaatregelen, zoals de TEK-regeling.

19 procent van de responderende verenigingen is niet op de hoogte van de steunmaatregelen. Dit zijn vaker kleine verenigingen en verenigingen die zich (zeer) grote zorgen maken over de ontwikkelingen van de energiekosten en het ledenbestand. Van de veertien verenigingen die in de huidige peiling aangeven op het punt van omvallen te staan, zijn er zes niet op de hoogte van de landelijke steunmaatregelen.

Bijlage 1 Vragenlijst

Gevolgen stijgende energiekosten voor de sportvereniging

Welkom!

Fijn dat u deze vragenlijst wilt invullen. De vragenlijst is onderdeel van onderzoek met als doel inzicht te krijgen in de gevolgen van de stijging van de energiekosten voor sportverenigingen. Hiervoor werken we samen met NOC*NSF en het ministerie van VWS.

Het invullen van de vragenlijst kost 10-15 minuten. De informatie wordt vertrouwelijk verwerkt. Heeft u vragen over de vragenlijst, neem dan contact op met Janine van Kalmthout of Peter van Eldert (onderzoek@mulierinstituut.nl)

We willen u vragen de vragenlijst op zijn laatst **14 februari 2023** in te vullen. Met de knoppen 'terug' en 'volgende' gaat u door de vragenlijst. U kunt de vragenlijst niet tussentijds opslaan en later terugkeren om de vragenlijst af te maken. De vragenlijst moet in 1 keer worden ingevuld. Het kan zijn dat uw vereniging door meer organisaties voor de vragenlijst wordt uitgenodigd. Wilt u de vragenlijst maximaal 1x invullen voor uw vereniging.

Komt u problemen tegen of heeft u voorstellen voor verbetering, dan horen wij dat graag! Mail ons via Onderzoek@mulierinstituut.nl.

Alvast heel hartelijk dank voor uw medewerking.

Geel gemarkeerde tekst gaat over de codering van de vragenlijst, en is niet zichtbaar voor de respondenten.

1.1 Toekomst van de sportvereniging

1. Hoe ziet u de toekomst van uw vereniging?

- Erg somber
- Somber
- Niet zonnig maar ook niet somber
- Zonnig
- Zeer zonnig

Kunt u uw antwoord toelichten?

.....

- #### 2. Hoe zwaar wegen op dit moment de volgende problemen in uw vereniging? Indien er een zeer groot probleem is, geef dan ook aan of dit probleem een bedreiging vormt voor het bestaan van uw vereniging.

	In onze vereniging is dit ...					en deze zorg bedreigt het voortbestaan van de vereniging
	geen probleem	een klein probleem	een matig probleem	Een groot probleem	een zeer groot probleem	
Ontwikkeling ledenbestand	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ontwikkeling aantal vrijwilligers	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ontwikkeling aantal trainers/instructeurs/lesgevers	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Financiële situatie van de vereniging	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De beschikbaarheid van sportaccommodatie(s) waar de vereniging gebruik van maakt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ontwikkeling energielasten	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wet- en regelgeving (bijv. drank- en horecawet, hygiëne, milieu etc.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Veranderingen in de bevolkingssamenstelling in de regio	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lokale concurrentie van andere sportaanbieders	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Indien bij vraag 2 sprake is van een groot of zeer groot probleem:

2b. Kunt u dit punt van zorg toelichten?

3. In hoeverre zijn onderstaande stellingen van toepassing voor uw vereniging?

Helemaal niet, Grotendeels niet, Enigszins, Grotendeels wel, Helemaal

- Het afgelopen jaar kon de vereniging aan al haar financiële verplichtingen voldoen.
- Onze vereniging staat op het punt van omvallen.
- Onze vereniging is voldoende veerkrachtig om de gevolgen van de gestegen energielasten op te vangen. **Inclusief n.v.t. in de antwoorden**

1.2 Energiekosten

1. Van welke onderdelen van de sportaccommodatie die uw vereniging gebruikt, betaalt uw vereniging zelf de energiekosten (gas en/of elektriciteit)?

Meer antwoorden mogelijk

- van de sportvoorziening (veldverlichting/baanverlichting/indoor sportruimte, etc.)
- van de kantine/clubgebouw
- van de kleedkamers (en eventuele andere opstallen)
- anders, namelijk.....
- we betalen als vereniging niet zelf de energierekening van de accommodatie die we gebruiken-> **Ga vraag 8**
- de vereniging maakt geen gebruik van (sport)accommodatie(s) (bijv. sporten in de openbare ruimte) -> **ga naar volgend vragenblok**

Vraag 2 indien vraag 1 is niet We betalen als vereniging niet zelf de energierekening

2. Heeft de vereniging een vast of een variabel energiecontract?

- Een vast contract
- Een variabel contract -> ga naar vraag 5
- Anders, namelijk.....
- Weet ik niet

Vraag 3 indien vraag 2 is een vast contract

3. Wanneer heeft uw vereniging het vaste energiecontract afgesloten?

- Ongeveer een maand geleden
- Een half jaar geleden
- Een jaar geleden
- Langer dan een jaar geleden
- Weet ik niet

Vraag 4 indien vraag 2 is een vast contract

4. Wanneer loopt het vaste energiecontract af?

- Deze maand
- Binnen een half jaar (binnen 2 tot 7 maanden)
- Binnen een jaar (binnen 7 tot 12 maanden)
- Over een jaar of later
- Weet ik niet

Vraag 5 indien vraag 1 is niet We betalen als vereniging niet zelf de energierekening

5. Hoe hebben de energiekosten van de accommodatie(s) zich de afgelopen zes maanden ontwikkeld?

- Gedaald -> naar vraag 8
- Gelijk gebleven -> ga naar vraag 8
- Gestegen
- Weet ik niet -> ga naar vraag 8

Volgende vraag voor verenigingen waar de energiekosten zijn gestegen. Vraag 5=gestegen.

6. Hoeveel procent bedroeg de stijging van de energiekosten in de afgelopen zes maanden?

.....Percentage stijging

- Weet ik niet

Vraag 7 indien vraag 5=gestegen

7. Hoe is de verhoging van de energiekosten in uw vereniging opgevangen?

Meer antwoorden mogelijk

- De contributie is verhoogd
- De kantineprijzen zijn verhoogd
- De reserves zijn aangesproken
- Extra inkomsten gegenereerd door financiële acties
- Kostenbesparing(en) doorgevoerd
- Duurzaamheidsinvesteringen gedaan
- Anders namelijk,.....

- o Geen maatregelen genomen

Kunt u uw antwoord toelichten?

.....

8. Huurt de vereniging een (of meer) (sport)accommodatie(s) voor de reguliere sportactiviteiten?

- Ja
- Nee -> ga naar vraag 16

Vraag 9 indien vraag 8=ja

9. Worden de energiekosten die uw vereniging maakt doorbelast in de huur van de sportaccommodatie en/of sportvoorziening(en)?

- o Ja
- o Nee, de energiekosten worden apart in rekening gebracht bij de vereniging
- o Nee, de energiekosten betaalt de vereniging zelf
- o Weet ik niet
- o Anders, namelijk.....

Vraag 10 indien vraag 8=ja

10. Hoe heeft het huurtarief van de (sport)accommodatie(s) zich de afgelopen zes maanden ontwikkeld?

- Verlaagd -> naar vraag 13
- Gelijk gebleven -> ga naar 13
- Verhoogd
- Weet ik niet -> ga naar vraag 13

Volgende vraag voor verenigingen waar het huurtarief is verhoogd. Vraag 10=verhoogd.

11. Hoeveel procent bedroeg de verhoging van het huurtarief?

.....Percentage verhoging

- Weet ik niet

Volgende vraag voor verenigingen waar het huurtarief is verhoogd. Vraag 10=verhoogd.

12. Hoe is de verhoging van het huurtarief in uw vereniging opgevangen?

Meer antwoorden mogelijk

- De contributie is verhoogd
- De kantineprijzen zijn verhoogd
- De reserves zijn aangesproken
- Extra inkomsten gegenereerd door financiële acties
- Kostenbesparing(en) doorgevoerd
- Anders namelijk,.....
- o Geen maatregelen genomen

Kunt u uw antwoord toelichten?

.....

Vraag 13 t/m 15 indien vraag 9= apart in rekening gebracht.

13. Hoe hebben de energiekosten die apart in rekening zijn gebracht, zich de afgelopen zes maanden ontwikkeld?

- Gedaald -> ga naar vraag 16
- Gelijk gebleven -> ga naar vraag 16
- Gestegen
- Weet ik niet -> ga naar vraag 16

Volgende vraag voor verenigingen waar energiekosten zijn gestegen. Vraag 13=gestegen.

14. Hoeveel procent bedroeg de stijging van deze energiekosten?

.....Percentage verhoging

- Weet ik niet

Volgende vraag voor verenigingen waar energiekosten zijn gestegen. Vraag 13=gestegen.

15. Hoe is de verhoging van deze energiekosten in uw vereniging opgevangen?

Meer antwoorden mogelijk

- De contributie is verhoogd
- De kantineprijzen zijn verhoogd
- De reserves zijn aangesproken
- Extra inkomsten gegenereerd door financiële acties
- Kostenbesparing(en) doorgevoerd
- Anders namelijk,.....
- Geen maatregelen genomen

Kunt u uw antwoord toelichten?

.....

16. Is er contact tussen de vereniging en de gemeente (geweest) naar aanleiding van de gevolgen van de stijgende (energie)kosten?

- Ja
- Nee -> naar vraag 18
- Weet ik niet -> naar vraag 18

Vraag 17 indien vraag 16= ja

17. Kunt aangeven waarover het contact naar aanleiding van de stijgende (energie)kosten ging en wat de uitkomst hiervan was?

.....

18. Is uw vereniging van plan om gebruik te maken van landelijke steunmaatregelen in het kader van stijgende energiekosten zoals de TEK-regeling?

- Ja
- Nee -> naar vraag 20
- Weet niet -> naar vraag 20
- We zijn niet op de hoogte van de steunmaatregelen. -> naar vraag 20

Vraag 19 indien vraag 18= ja

19. Van welke regeling is uw vereniging van plan gebruik te maken?

.....

20. Kunt u de kosten voor gas en elektriciteit uitdrukken in een percentage van de omzet van 2022?

Als uw vereniging geen kosten voor gas en elektriciteit heeft, vult u een 0 in.

.....procent van de omzet in 2022 voor gas en elektriciteit

Weet ik niet

1.3 Algemeen

21. Welke tak van sport wordt in de vereniging beoefend?

Bij meer takken van sport a.u.b. die tak van sport, die in de club het belangrijkste is, als eerste noemen. Indien verschillende takken van sport in de vereniging een gelijkwaardige plaats innemen, en de vereniging als een multi- of omnisportvereniging moet worden beschouwd, a.u.b. ook dat vermelden.

Programmeur: De nummers zijn de codes van de antwoorden en niet zichtbaar voor de respondent. Deze codes, nummers graag hanteren zodat de sporten onder deze nummers in de dataset komen. Bij 45 en 80 een antwoordmogelijkheid creëren voor een open antwoord.

1	Aangepaste sporten	32	Judo
2	Atletiek	33	Kaartspelen (klaverjassen/jokeren exclusief bridge)
3	Autosport	34	Kaatsen
4	Badminton	35	Kanosport
5	Basketbal	36	Kegelen
6	Base-/softball	37	Klimsport
7	Beachvolleybal	38	Klootschieten
8	Biljart	39	Koersbal
9	Boksen	40	Kolven
10	(Hand)Boogschieten	41	Korfbal
11	Bowlen	42	Krachtsport
12	Bowls	43	Midgetgolf
13	Bridge	44	Motorsport
14	Cricket	46	Onderwatersport
81	Curling	47	Paardensport
15	Dammen	88	Padel
16	Dans	48	Reddingsbrigade (zwemmend redden)
17	Darts	49	Roeien
18	Denksport	50	Rugby
19	Duiksport	51	Schaatsen
20	Fietscrossen	52	Schaken
21	Dynamic Tennis	53	Schermen
22	Fietsen/Wielrennen	54	Schietsport
84	Fitness binnen, individueel en in groep	55	Seniorenport
85	Fitness buiten, zoals bootcamp	56	Sjoelen
23	Golf	57	Skatesport
24	Gymnastiek	58	Skeelers
25	Handbal	59	Skiën/Snowboarden
27	Hardlopen/trimmen	60	Survival
87	Hengelsport	61	Taekwondo
28	Hockey	62	Tafeltennis
86	Hondensport	63	Tennis
29	Honk- en softbal	64	Touwtrekken
30	Inline hockey	65	Triathlon
31	Jeu de boules/Pétanque		

Mulier Instituut | Sportonderzoek voor beleid en samenleving
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl